

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ  
«ЗЕЛЕНОГО ТАРИФУ» В ЕНЕРГЕТИЦІ УКРАЇНИ**

В умовах сьогодення розвиток галузі альтернативної енергетики в Україні є надзвичайно актуальною проблемою. Це зумовлено, перш за все тим, що наша країна залежить від імпорту енергоносіїв. Дуже актуальним також є питання регулювання та упорядкування правових відносин у сфері енергетики. Справа в тому, що обсяг необхідних на сьогодні інвестицій суттєвим чином залежить від прозорості ведення бізнесу, економічної, політичної та еколого-правової бази. В цьому контексті, метою даного дослідження є ознайомлення зі змінами у законодавстві, які регулюють формування та розвиток «зеленого тарифу» на ринку енергетики України.

Для України, яка реформує ринок електроенергії та проголошує курс на енергетичну незалежність, побудова власної ефективної моделі розвитку сонячної енергетики є одночасно і великим викликом, і великою можливістю.

Зелений тариф – є економічним і політичним механізмом, призначеним для залучення інвестицій в технології використання поновлюваних джерел енергії. В основі «зеленого тарифу» лежать три основні чинники: гарантія підключення до мережі; довгостроковий контракт на покупку всієї виробленої відновлюваної електроенергії; надбавка до вартості виробленої електроенергії. Зауважимо, що під «зеленим тарифом» розуміється спеціально встановлена державою ціна, за якою здійснюється закупівля електроенергії, виробленої з альтернативних джерел. Як правило, розмір «зеленого тарифу» значно перевищує ринкову вартість електричної енергії з «традиційних» джерел енергії. Пояснюється це цілеспрямованою політикою держави в сфері енергетики і збільшення частки альтернативної енергії в загальному енергетичному балансі держави.

Закон України «Про альтернативні джерела енергії» вводить «зелений тариф» на електроенергію, вироблену з біогазу і складових твердих побутових відходів, що підлягають біологічному розкладанню. При цьому коефіцієнт для біогазу буде таким же, як і у біомаси – 2,3. Право на «зелений» тариф отримають лише компанії, що запускають біогазові електростанції з квітня 2013 года [1].

Документ диференціює «зелений тариф» для гідроелектростанцій, в залежності від їх потужності. Так, станції потужністю до 200 кВт отримають найменування «мікро» і коефіцієнт «зеленого тарифу» для них складе 2, потужністю від 200 кВт – до 1 МВт отримують найменування

«міні» і коефіцієнт 1,6, потужністю від 1 до 10 МВт – «мала» і коефіцієнт 1,2. При запуску всіх перерахованих видів ГЕС до квітня 2013 р. Коефіцієнт «зеленого тарифу» для них становитиме 1,2.

Закон передбачає суттєве зниження «зеленого тарифу» для сонячних електростанцій, що вводяться в експлуатацію з квітня 2013 року. Так, для наземних станцій коефіцієнт зменшиться з 4,8 до 3,5, дахових потужністю понад 100 кВт – з 4,6 до 3,6, дахових потужністю менше 100 кВт – з 4,4 до 3,7. З 2014 року вводиться коефіцієнт «зеленого тарифу» для домогосподарств, які експлуатують сонячні установки потужністю до 10 кВт, на рівні 3,7. Надалі коефіцієнти «зеленого тарифу» для всіх типів електростанцій на поновлюваних джерелах будуть зменшуватися щодо рівня 2013 року на 20 % і 30 % при введенні в експлуатацію з 2020 і 2050 рр. відповідно.

Закон зобов'язує енергопостачальні компанії з 2014 року викуповувати у домогосподарств за «зеленим тарифом» надлишкову електроенергію, вироблену даховими сонячними електростанціями потужністю до 10 кВт, введеними в експлуатацію з квітня 2013 року. При цьому домогосподарствам не доведеться отримувати ліцензію на виробництво електроенергії. Разом з тим, порядок продажу і обліку такої електроенергії, розрахунків за неї, повинна затвердити Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері енергетики [2].

Закон дозволяє встановлювати «зелений тариф» для окремих пускових комплексів і черг електростанцій на поновлюваних джерелах. Згідно з прийнятим документом, держава гарантує інвесторам незмінність стимулюючих заходів, у порівнянні з діючими, на момент введення в експлуатацію та подальшої діяльності об'єкта відновлюваної енергетики.

Відповідно до закону, тарифи на електроенергію для підприємств, які виробляють сировину, матеріали та комплектуючі для відновлювальної енергетики будуть «заморожені» на рівні їх реєстрації урядом.

Державна програма по енергозбереженню і енергоефективності визначає, що до 2030 року частка «зеленої» енергетики в загальному паливно-енергетичному балансі країни складе не менше 30 %. Відповідно до проекту, «зелений тариф» для сонячної енергетики пропонується зменшити на 25 % з 1 січня 2020 року та додатково щорічно зменшувати на 2,5 % протягом трьох років. Аукціони передбачається ввести з 2020 року для СЕС потужністю понад 10 МВт, але процедури їх проведення акт не визначає.

Що стосується нової енергетичної стратегії, то цей документ передбачає збільшення використання нетрадиційних джерел енергії до 2035 року до 40,4 млн. тон нафтового еквівалента. У 2035 році загальна потужність електростанцій з виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії має зрости до 2,1 ГВт [3].

Введення «зеленого тарифу» на електроенергію, вироблену з біогазу і біомаси позитивно відіб'ється на діяльності виробників електроенергії з біогазу, яким «зелений тариф» до сих пір був недоступний через неточності формулювань в чинному законодавстві. Згідно з прийнятими змінами, тепер біогаз прирівнюється до біомаси та вироблена з нього електроенергія також підлягає застосуванню «зеленого тарифу». У зв'язку з цим можна очікувати приріст зацікавленості потенційних інвесторів до реалізації біогазових проектів і будівництва відповідних установок в різних регіонах України.

Новації законодавства також будуть сприяти зростанню привабливості гідроенергетики. Для гідроелектростанції встановлений диверсифікований «зелений тариф» в залежності від їх потужності. Для представників бізнесу в зазначеному сегменті таке збільшення коефіцієнтів означає зниження термінів окупності проектів.

#### *Список використаних джерел*

1. Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20 лютого 2003 року № 555-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 24. Ст. 155.
2. [https://www.business.ua/blogs/energysaving/klim4uk\\_blog/1031](https://www.business.ua/blogs/energysaving/klim4uk_blog/1031)
3. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» : розпорядження Кабінету Міністрів України від від 18 серпня 2017 р. № 605-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80>.

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент Караханян К.М.*